

NIETZSCHE

1. Crítica a la cultura occidental

Nietzsche vol *"indagar sota la superfície"* sobre la història de l'home occidental (considera errònia).

Nietzsche → cultura occidental tot un engany (l'home teòric amb Sòcrates, i la moral cristiana), basats en una mentida (l'idealisme i el racionalisme).

Cultura occidental → decadent i malaltissa, s'oposa a la vida i als instints que la mouen.

Nietzsche **critica i sospita** cultura occidental (moral, religió, filosofia, ciència), preten desemmascarar la mentida que l'home ha construït i que el domina. L'home ha creat una construcció imaginària (el Déu cristià) i una metafísica falsa que el redueix a esclau.

Filosofia de Nietzsche → filosofia del desemmascarament.

L'home s'ha perdut, (s'ha sotmès a la seva pròpia creació, a un món ideal, inexistent), Nietzsche pretén rescatar-lo i tornar-lo a una situació anterior a la seva decadència.

2. Crítica a la moral.

Crítica la moral tradicional (judeocristiana).

Moral occidental → antinatural o contranatural (imposa lleis i restriccions). Té un fonament i base metafísica de l'existència d'una **vida** diferent de la **terrenal -l'única existent segons N.-** tipus de morals:

- a. **La moral dels senyors:** moral aristocràtica, pròpia d'esperits elevats, dels forts, dels valents, dels autosuficients; moral que ama la vida, el poder, la grandesa i el plaer; moral afirmativa, creadora de valors i exempta de sentiments negatius. S'identifiquen individus preparats per a la lluita, per al poder i per a la vida. Moral dels Esperits Lliures. Qui ama la mort de Déu. "bo" i "dolent" = "noble" i "plebeu". L'home crea els seus propis valors partint de de la seva vida i energia.
- b. **La moral d'esclaus:** moral dels dèbils i desvalguts, dels malalts s'agrupen en ramat per a canviar els autèntics valors (aristocràtics). El bo = afavoreix el feble i disminueix la potència del fort. Sentiments negatius = virtuts, i els individus forts i independents = perillous i "dolents". Moral dels que intenten imposar els seus valors unint-se entre si. Les seves valoracions morals són l'expressió de les necessitats del ramat.

Moral d'esclaus → il·lusió de *"l'ideal ascètic de la vida"* ideal de renúncia i sacrifici als instints i a la vida per la imaginària existència ultraterrena i un món transcendent. → deriva del **"ressentiment"**. L'aristòcrata crea els seus propis valors partint de la vida. El submís i l'impotent temen el fort i poderós, i intenten contenir-lo i dominar-lo afirmant com a absoluts els valors del ramat. El ramat intenta imposar universalment els seus valors, fent dels valors aristocràtics l'essència del mal. Això és el que ha succeït en la cultura occidental i cristiana.

Nietzsche rebutja → concepció tradicional d'un sistema moral uniforme, universal i absolut.

3. Crítica a la religió

Crítica contra les religions cristiana i jueva, difonen una religió de la por, del sotmetiment, de l'esclavitud, del sacrifici i del pecat.

Religió cristiana ha inventat imaginàriament conceptes com "Déu", "Més enllà", "ànima immortal", "pecat", per contravenir els autèntics valors de la vida: l'home, la vida terrena, el cos i els seus instints.

Nietzsche → religió cristiana (religió dels dèbils i els malalts): malaltia, cultura decadent i feble que ha suplantat una societat sana i forta.

Crítica la concepció dualista de Plató i el cristianisme (suposa l'existència de dos mons). Rebutja la comprensió de que l'existència terrenal és inferior a la ultraterrenal. **L'única realitat** es troba aquí a la **Terra**.

4. Crítica a la filosofia

Crítica metafísica idealista i espiritualista, crítica "**l'ideal de la raó**".

Metafísica: ficció que l'home inventa amb la que l'home escapa de la realitat, donant sentit a la seva existència.

Nietzsche critica la metafísica (platònica) com a base de la moral contrària a la vida. I veu en la filosofia occidental una ceguesa per a entendre la realitat.

Metafísica socraticoplatònica → font de la moral antinatural.

Nietzsche → platonisme i la seva metafísica idealista; primera gran "mentida" de la cultura occidental. L'error: concebre l'existència de dues realitats (món del sensible i món de l'intel·ligible).

Realitat sensible → l'única existent x N.

Dualisme → arrel de la decadència de la cultura occidental.

Món ideal de la metafísica → creació imaginària amb l'objectiu d'escapar de l'única realitat existent.

Nietzsche admira Heràclit per la seva afirmació de l'estructura essencialment canviant de la realitat.

Nietzsche reivindica "la cultura dels sofistes", el relativisme més radical i la filosofia dels escèptics. La realitat és esdevenir, canvi, pura aparença.

5. Crítica a la ciència

Comporta triple error i triple il·lusió:

1. Pressuposa que hi ha una veritat (posseeixen els científics), quan hi ha una multiplicitat de veritats.
2. Fonamenta la creença que la veritat és immutable que, una vegada demostrada, res no la pot canviar, quan la veritat així entesa no existeix, ja que és fruit de la nostra imaginació.
3. La ciència intenta proposar-se com un coneixement "objectiu i neutre", no dependent de cap interès material i aliè a la voluntat de qui el proposa, quan tot coneixement respon als interessos d'una voluntat, tot coneixement és perspectiva.

Objectiu **coneixement i ciència**: transformar l'esdevenir de la naturalesa en un conjunt de normes estables, per poder governar la realitat. **Són un procés d'interpretació basat en les necessitats vitals.**

Nietzsche → no hi ha una veritat absoluta.

6. La mort de Déu i la transvaloració

Nietzsche crea la metàfora de "**la mort de Déu**" per a referir-se a la progressiva marginació de la figura de Déu

"Déu ha mort. I som nosaltres els qui li hem donat mort".

Déu cristià → creació humana, càrrega opressora que reprimeix l'home.

Mort de Déu → renéixer de l'home. Nietzsche afirma que el declivi de la creença en Déu obre el camí al home al seu desenvolupament total.

Déu és hostil a la vida.

Nietzsche critica les creacions divines que una vegada creades han assumit una autonomia i un poder sobre l'home que arriba a fer d'ell un ser dèbil, submís i incapacitat per a desenvolupar-se lliurement.

Nosaltres no som "fills" de Déu. Déu és una producció nostra hem d'eliminar-lo. Gràcies al coneixement de la mort de Déu, l'home aspirarà a la transgressió (transmutació dels valors).

7. El nihilisme (absència total de valors)

Caiguda de Déu → cau idealisme = nihilisme

Mort de Déu → rebuig dels valors absoluts, de la idea d'una llei moral objectiva i universal.

- a. **Passiu** interpretació de la realitat i de l'existència per part de l'occident cristià, que afirma el no-res (cosa no existeix i nega els autèntics valors superiors de la força). És també l'acceptació pessimista que s'apodera d'aquest mateix home occidental, una vegada ha descobert que Déu ha mort, de l'absència de valors i de la falta d'objecte de l'existència.

- b. **Actiu** destrucció del sistema de valors del nihilisme passiu; consisteix en afirmar que Déu, la immortalitat de l'ànima, la moralitat cristiana... són una ficció sense sentit "no-res". Nihilisme actiu posa punt i final al nihilisme passiu. Nietzsche, l'adveniment nihilisme inevitable → fi de la civilització cristiana, nou camí cap al naixement d'un tipus superior d'home.

8. Els nous valors

Elabora redescobriments dels valors que existien abans del platonisme i del cristianisme "**la transvaloració dels valors**". Valors nous: "**Superhome**", "**etern retorn**" i "**voluntat de poder**".

Nietzsche paràbola de les tres transformacions, la història de l'home occidental és la història de com "l'esperit es converteix en camell, i el camell en lleó, i el lleó i finalment en nen":

- **El camell** (home abandona els seus valors i es nega a si mateix per afirmar Déu). Camell fuig amb la seva càrrega al desert i coneix les penalitats i les restriccions. L'home se sacrifica a si mateix i s'imposa restriccions (moral cristiana). L'esperit (vol tornar a ser el seu propi senyor) → lleó, lluita per la seva llibertat. El lleó (Nietzsche i Zaratustra) encara nega els valors de submissió i els destrueix. Viu amb l'odi al sacrifici del camell, però prepara les bases per a la creació de valors, crea la llibertat de l'esperit necessària per a no tenir les restriccions del camell. L'esperit → nen, figura que no coneix els sacrificis del camell i no està obsessionat amb la negació, creador de valors, innocència un rotund sí a la vida. Representarà el Superhome.

9. El superhome

Nietzsche ofereix la metàfora del Superhome. "*El Superhome és la meta*". "*L'home és un pont i no un fi*";.

Superhome sorgirà de l'home que coneixem, arribarà quan els individus superiors transformin tots els valors i creïn altres partint de la seva vitalitat, la seva energia i la seva fecunditat. El Superhome és una meta per a la voluntat.

Superhome → màxima integració i desenvolupament del poder intel·lectual, de la fortalesa de caràcter i de voluntat, la independència, la passió, l'habilitat i el físic.

Superhome: home culte sense res prohibit, l'home totalment lliure i independent i que afirma la vida.

Superhome representa la vida ascendent que ha superat la decadència, la descomposició i la debilitat.

10. L'etern retorn Pot parlar-se en:

- **sentit físic o aspecte cosmològic** es refereix a la **repetició cíclica dels esdeveniments còsmics**: l'home ha de viure un nombre infinit de vides i tot quan ha succeït tornarà a succeir.
- **sentit ètic o aspecte psicològic o ètic** es refereix al **desig que tot quant ha succeït torni a succeir eternament** com màxima manifestació de l'amor a la vida: el desig de l'etern retorn es manifesta com l'amor al destí, com a prova de fortalesa, de la capacitat de dir sí a la vida tal com és. Nietzsche imagina un esperit que se li apareix i li diu que la seva vida retornarà de nou innumerables vegades.

hipòtesi de l'etern retorn = l'univers tancat en si mateix, no hi ha lloc per a la transcendència d'un Déu rector.

11. La Voluntat de Poder

Instint de manifestar-se i expansionar-se més enllà del bé i del mal. Nietzsche identifica l'existència = voluntat de poder: és el principi gràcies al qual podem unificar tots els fenòmens vitals.

La vida és voluntat de poder, tot organisme es desenvolupa al voltant del sentiment de poder i busca obstacles a fi de superar-los.

La voluntat de poder es manifesta en la naturalesa i en la psicologia humana.

Tota acció humana es troba regida per la voluntat de poder.

El coneixement de la realitat està basat en necessitats vitals, la ciència respon al nostre intent de controlar la realitat. Si la ciència sotmet la naturalesa a regles i lleis és perquè és útil per al nostre desenvolupament comprendre que la naturalesa funciona així.

El plaer i l'alegria són els sentiments que genera l'augment de poder; el dolor i la tristesa són el resultat de sentir obstaculitzada la voluntat de poder.

Els forts reconeixen i desitgen aquest poder. Els dèbils i els malalts, els esclaus intenten imaginar i fingir que la causa de les seves accions és una altra. D'aquí que el cristianisme i la seva interpretació de la conducta humana estiguin equivocats.

CONCEPTES

Filosofia del martell: crítica tradició occidental (moral i filosofia tradicionals, religió cristiana i ciència). Nietzsche situa l'origen d'aquest pensament en Sòcrates i Plató.

Esperit dionisiac: representació del valor de la vida en la cosmovisió grega. Simbolitza la font de plaer, l'embriaguesa, la desmesura, la renovació i la destrucció.

Esperit apol·lini: manifestació del valor de la raó en la cosmovisió grega. Representa l'ordre, l'harmonia, la figura i les formes de la raó.

Moral dels esclaus/ del ressentiment: moral occidental, moral antinatural (imposa lleis en contra dels instints de la vida). ideal moral tradicional → "l'home bo, modest i benintencionat" = converteix en esclau d'aquestes virtuts fictícies. Moral (cristiana) afirma l'existència d'un altre món vertader (perfecció platònica) = conseqüència menyspreu de la pròpia vida. Defensa l'altruisme = menysprea valors de la vida. Considera que les accions més elevades són obra de Déu. Els valors de la moral tradicional són ficticis i propis dels dèbils, per la qual cosa aquesta moral és immoral.

Crítica a la Religió occidental: la religió neix de la por que l'home té de sí mateix, permet atribuir el propi destí a Déu. Religió menysprea vida humana i els instints vitals introduint en l'home el sentiment de que la vida terrenal no tenia sentit i que comporta l'alienació de l'home.

Mort de Déu: negació de tots els transmóns inventats per la religió. = gran mentida que converteix la vida en una aparença. Idea de Déu = gran enemiga. L'esperit lliure = capaç d'assumir la seva mort, d'acabar amb la metafísica i acceptar que res no s'hi pot posar al seu lloc.

Nihilisme: força destructora de la base de la cultura occidental. Déu ha mort perquè entre tots l'hem assassinat i quan ho assumim superarem l'estat nihilista. Nihilisme un procés amb cara negativa (l'enteniment que critica) i cara positiva (domini dels instints vitals): hem de negar per afirmar, destruir per crear

L'últim home: la mort de Déu: 1. és la condició de possibilitat per a l'aparició del superhome; però 2. també genera l'arribada de l'últim home. Ésser més menyspreable = es contenta amb el pragmatisme i la tecnocràcia i que ha substituït Déu; l'últim home = runa de la civilització i culminació de la decadència.

Superhome: accepta la mort de Déu i no el substitueix per altres valors, assumeix la vida. És el més fort, el més noble, no necessita valors falsos, supera prova l'etern retorn. El procés de generació del superhome N. l'exposa amb la metàfora de les tres transformacions. El camell (càrrega de la moral), lleó (lluita contra la moral) i el nen (que és el superhome).

Voluntat de poder: voluntat lliure, vital, expansiva. L'impuls vital és expressió de la voluntat de poder, que sempre aspira a més. Tota força impulsora és voluntat de poder que és l'essència mateixa del ser, i que està situat més enllà del bé i del mal. La voluntat de poder no consisteix en cap anhel ni en cap necessitat d'apoderar-se de res ni de dominar ningú, sinó que és creació.

Etern Retorn: etern retorn del mateix, prova moral que ha de passar el superhome. Implica reflexió sobre el temps exposada en forma metafòrica. Cada instant és únic però etern, ja que en ell mateix es troba tot el sentit de l'existència. Si assumim la vida en la seva plenitud hem de voler que es repeteixi. Hem de voler l'etern retorn ja que cada instant que hem viscut és vida, i per aquesta raó hem de veure que en cada instant es troba el sentit de la nostra existència.